Székesfejérvár, 1901. VIII. évfolyam, 133. szám. Kedd, november 26.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók. Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében.

Az autonomiáról.

Sokat vitatkoztak e tárgyról hazánk első theologusai, jogtudósai ugy az autonomiai kongresszuson, mint folyóiratokban és napilapokban. Hallottunk ellentétes véleményeket, melyek a kongresszust is pártokra osztották s a melyek egymással szemben érvényesülni iparkodtak. Az ellentétes erők működése siettette az elvek tisztulási processusát s ma már - hála Istennek — eljutottunk odáig, hogy bizonyos pontokban a legeltérőbb véleményüek is találkoznak. Abban mindannyian egyetértenek, kik az egyház javát szivükön hordják, hogy a *mai állapotok tarthatatlanok.* Ez a meggyőződés inditotta meg az autonomiai mozgalmat, s e meggyőződés az utóbbi évek — sajnos — ez ideig eredménytelen küzdelmeiben csak megerősödött. Az államnak az egyházra gyakorolt befolyása elvesztette jogosultságát. E befolyásnak volt értelme a multban, a mikor az egyház dominált a közélet minden terén, vagy legalább is egyenrangu társa volt az államnak; a mikor törvényeit az állam magáévá tette, a haza körül szerzett érdemeiért kiváltságokkal jutalmazta. E kiváltságokért viszonzásul az egyház az állam javára önként mondott le bizonyos jogok gyakorlatáról. Igy jött létre a magyar egyház és állam között az a szt. frigy, mely 900 éven át fönntartotta és boldogitotta hazánkat. De változtak a viszonyok; a szabad eszmékkel telitett állam egy festett arcu hölgy, az ál-liberalizmustól elcsábittatva ráunt Krisztus szeplőtelen jegyesére az egyházra; a kilencszázados frigynek kötelékeit nyügnek tekintette és kimondotta a divorciumot, a szakitást az isteni jognak arculcsapásával, mely nemcsak a házasság, hanem az egyház és állam közötti viszony fölbonthatatlanságát is hirdeti. Az állam megvonta az egyháztól azokat az előnyöket, és kiváltságokat, melyeket az századokon át élvezett és mindenkor a haza javára használt. Ezek után a jog és méltányosság azt kivánta volna, hogy mondjon le ő is azon jogokról, melyeket az egyháztól most már megvont kiváltságok fejében kapott; hogy adja vissza az egyháznak önrendelkezési jogát, azt a hozományt, melylyel isteni szerzője ruházta föl akkor, mikor tökéletes társaságnak alapitotta. De a liberalis állam, mely különben folyton jogot, törvényt és igazságot emleget, egyszóval, mely szereti a tökéletes gentleman szerepét játszani, itt is aszfaltkoptató módjára viselkedett: bebizonyitotta, hogy jelszavai csak szólamok. Megvonta az egyháztól egy szabad és egyenrangu társnak előnyeit, kiüzte a családból, az iskolából, a törvényhozásból, de visszatartotta a hozományt, az önrendelkezési jogot. Igy lett a szabad urnőből szabadság és tulajdonjog nélküli rabnő, igy lett helyzete lealázó, türhetetlen. Hogy e helyzetbe belenyugodni nem szabad, és hogy kötelességünk minden törvényes eszközzel oda hatni, hogy az egyház az őt isteni jogánál fogva megillető önrendelkezési jogot és szabadságát visszanyerje, ez mindnyájunk előt világos.

Az sem képezi többé vita tárgyát, hogy a szervezendő autonomia kitől nyeri jogkörét. Voltak, a kik Győrffyvel azt hitték, hogy a döntő tényező a nép s ez elvből kifolyólag követelőleg léptek föl nemcsak a kormánynyal, hanem a püspöki karral szemben is. E vélemény azonban már világi katholikusaink szemében is tulhaladott álláspont; vele szemben győzött az egyházi fölfogás. Ma már mindenki tisztában van azzal, hogy a nép-felség elvét nem lehet átirni az egyház szervezetébe. A hitelveken alapuló egyházjog nem ismeri a »felséges népet«; szerinte minden hatalom nem alulról, hanem felülről adatott. Tehát mindennemü intézkedései, kormányzói joguak — még az ugynevezett világi vonatkozásu ügyekben is — alanya és egyedüli tulajdonosa, nem az általános egyház, hanem csak az ecclesia gubernans, a püspöki kar a pápával egyetemben. Ez a kormányzó egyház *természeténél* tehát isteni jognál fogva független kormányzói hatalmának gyakorlásában (még az ugynevezett világi vonatkozásu ügyekben is) ugy az államtól, mint saját hiveitől; felelősséggel nem tartozik senkinek, csak magának az Uristennek. Ha világi vonatkozásu ügyekben az állam és magános vilagiak is gyakoroltak bizonyos jogokat, ez csak azért történhetett, mert a kormányzó egyház e jog gyakorlatáról önként mondott le, vagy abba hallgatagon beleegyezett. De ezáltal azon jogok tulajdon-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Csodás gyógyulás Lourdesban.

Gargam János csodás meggyógyulására vonatkozólag ime egy más, még nagyobb becsü bizonyság, mely szintén egy szemtanutól ered, söt mi több egy orvostól, kinek már a puszta neve is tekintély e tárgyban. Mi a biyonyitékokat, melyek itt következnek, a *Journal de la Grotte de Lourdesból* (A lourdesi barlang hirnöke) meritjük,* melyet azon misszionáriusok adnak ki, kik a bucsujáró helyen a szolgálatot végzik.

»Gargam postahivatalnok, a Párisból Bordeaux-ba menő mozgó postánál szolgált. A liver nant-i, Mortmoreau melletti balesetnél a postavonat teljesen összeroncsolta; a négy alkalmazott, a kik benn voltak, sulyosan megsérültek; Gargam, 18 méternyire esett a sinektől, több órán át fekve maradt a hóban.

Eszméletét teljesen elveszité és csak nyolc órakor reggel, midőn az angoulemei kórházba vitték, nyerte vissza öntudatát. A kórházat azóta, azaz tizennyolc hónapon át nem hagyta el.

Az első napokban lehetetlen volt a szerencsétlennel bárminő táplálékot magához vetetni. Testét zuzódások boritották, meg sem lehetett öt érinteni, sem megmozditani és a három orvos, kiket az orleáns-i társaság küldött, nagy zavarban volt, midőn sérüléseinek természetét meg akarta állapitani. Következő orvosok vizsgálták őt meg: Chédevergine, Poittiers-ből, Fournier és Besette Angouleme-ből és végül a kórház orvosa, dr. Decressac. Többféle véleményt nyilvánitottak: némelyek azt hitték, hogy bénulással van dolguk, melyet a velő összeszoritása idéz elő, tanácsolták is, hogy a csontrészecskéket, melyek a velőt összeszorithatták, el kell távolitani; mások azon véleményben voltak, hogy az erős idegrázkódás az egyedüli oka a betegségnek. Végül a kórház orvosa előrehaladó velőmegbetegedést vélelmezett, melynek okvetlenül a beteg halálával kellett végződnie.

Gargam teljesen béna volt két alsó végtagjára nézve; nem birt nyelni, egy cső segélyével kellett öt táplálni, melyet naponta többször vezettek be gyomrába. Megmozditani sem lehetett; minden mozgás igen kinos fájdalmakat idézett elő és ájulást okozott.

A kórházban töltött husz hónap alatt nem állott be semmiféle javulás, a lesoványodás nagyobb mérvet öltött és végtagjain magától sebek támadtak. Gargam elveszettnek látszott, az orleansi társaság nem habozott egy igen magas évi járadékot felajánlani, de a törvényszék egy itélete, melyet a bordeauxi tábla megerősitett, 60.000 frknyi tőkét és 6000 frknyi járadékot rendelt kártéritésül. Ez a nyugdij minden valószinüség szerint, aligha fog egy vagy két évi járadéknál többre menni.

Gargam aug. 20-án Lourdesba utazott egy matrácon fekve, mely egy deszkán volt elhelyezve. Ágyát nem hagyta el addig a percig, a mig a medencébe nem lépett. Az első fürdő nem járt igen észrevehető eredménynyel. Aug. 20-án estefelé négy órakor betegünk a körmenet elvonulása alatt feküdt és alig birt tudatával annak, a mi körülötte történt. A szentség már a rózsafüzér téren volt, midőn Gargam heves rázkódást érzett, felkönyökölt, majd szomszédjai segélyével felkelt és néhány lépést tett. De hát ingben volt, husz hónapon át nem is vett magára más ruhadarabot. Kénytelen volt ágyára visszafeküdni és a kórházba visszatérni. Másnap a bureau des constatationsba (a megállapitó hivatal) jött egy uj öltözetben, melyet számára beszereztek. Betegápolójával, anyjával és ügyvédjével jött, ki pörében segitségére volt és ki nekünk ezen hosszu jogi ügy minden részletét elbeszélte. Gargam felkelt és egyedül járt előttünk; már nem volt bénulása; lábainak sebei egy pillanat alatt behegedtek. 21-től, ezen naptól kezdve össze voltak huzódva. Az, a kit »emberi roncs«-nak neveztek, étvágygyal és nehézség nélkül evett ő, a ki husz hónap óta csak csővel táplálkozhatott; a gyógyulás teljes volt és ennek dacára csontváz volt az, ki előttünk mozgott, mert soványsága hullaszerü volt. De az élet egy pillanat alatt tért vissza ebbe a vértelen testbe.

Ez a gyógyulás nagyon fontos: alkalmas volna terjedelmesebb fejtegetésekre; mi még visszatérünk rá, minden részletével, hogy azt a jelentőséget adjuk neki, melyet méltán megérdemel.

Dr. Boissarie.«

* * *

Ezen cim alatt: Egy lourdesi csuda, a »Daily Mail« Londonban közölt egy leirást, Gargam fenti gyógyulásáról, melyet levelezője, Raphael, küldött neki Lourdesból. A hirlapiró, kinek érdekes elbeszélését alább közöljük, az izraelita valláshoz tartozik; nem lehet tehát öt részrehajlással vádolni.

Engedjük csak át neki a szót:

Lourdes aug. 22-én.

Lourdes egy uj, feltünő esemény szinhelye volt. Tegnap este előttünk haladt el a sz. ostya,

Mai lapunk 4 oldal.

00000714

jogáról nem mondott le, nem is mondhatott le, mert ezek a jurisdictionalis hatalomnak kiegészitő részét képezik, lévén a kormányzó egyháznak hatalma mindazon intézkedésekhez, melyek szükségesek, hogy a hiveket az örök üdvösségre vezethesse. Már pedig ehhez világi profán eszközökre is szüksége van, a milyen a pénz és vagyon.

Tehát az autonomiai kongresszus többsége teljesen korrekt módon járt el mikor elhatározta, hogy előbb a püspöki kartól kér felvilágositást arra nézve, hogy mennyit hajlandó átengedni saját hatásköréből a szervezendő autonomia részére. Mert a püspöki karral szemben csak kérelemnek van helye, de nem a követelésnek.

(Folyt. köv.)

A gyermekirtó.

Körülbelül egy esztendeje lehet, hogy Székesfejérvár lakosságának szaporaságáról irtam. Találomra összevettem 80 családot a külvárosból. A 80 család között huszat találtam olyat, a melyben legalább tiz gyerek született, huszat, a hol legalább kilenc, a többi megoszlott ugy, hogy egy családra a külvárosokban átlag hét gyerek esik. A mi népünk nem tartja tehernek a gyermekeket, inkább segitségnek. Tiz esztendős korában már nem eszik hiába, tizenkét évvel pedig megkeresi a maga kenyerét, azután meg pláne támasza szüleinek, keresményének nagy részét nekik kell adni, a kik annak fejében ruházzák. Az igaz, hogy a kis emberek szaporodnak, de nem oly arányban, mint esetleg várni lehetne. Azok a szőlőhegyen künnlakó családok rendesen módosabb szülők gyermekei, a kiket egy hold szőllőfölddel kiszakitottak a családból, kiültették, hogy gyarapodjanak és sokasodjanak. A mi népünk, ha adósságot csinál, legtöbbször azárt csinálja, hogy a meglevő birtokát ujabb részlettel gyarapitsa.

Künn a megyében szintén nem panaszkodhatunk a katholikus nép pusztulásán. Ha pusztulnak, inkább csak a kivándorlás miatt történik, részint Amerikába vándorolnak, részint a fővárosba huzódnak, hogy annak proletár népét sokasitsák. A vidéken a szaporaság sok nyomoruságot hoz a népre. Oly keresetforrásai nem lévén, a milyenre itt Fejérvárott találnak, a nagyapától öröklött földeket egy-két generáció után nadrágszíj vékonyságura hasogatják, a melyikből se az egyik, se a másik nem tud megélni, hanem csinálja az adósságot, nyomorog és satnyul, szóval minden igyekezete mellett is meglátszik rajta a szegénység.

Igy van ez majdnem mindenütt a katholikusoknál.

A reformátusok megmaradnak a régiben. Ha meg is érzik az idők változását, azokat a terheket, a melyeket az állam, a község a földmivelés mostoha viszonyai vetélkedve raknak a vállaikra, mégis általában megmaradnak régi portáikon, s ha izmos, csontos termetük egy kissé eltér is apáikétól, nem annyira a szegénységnek tudható be. Náluk az örökség legnagyobb részt egészen száll az apáról fiára. A legtöbb községben tapasztalható a sajnálatos gyermekhiány, a melyről lapunk mult számában a verebi esetből kifolyólag irtunk. A vallása által két részre szakitott népet élesen elválasztja ez a borzasztó különbség. Ugyanegy községben laknak, házaik egymás mellett állanak és mégis. Például vehetnénk Pátkát, a hol a katholikusok hétszázan, a kalvinisták mégegyszerannyian, vagyis ezernégyszázan vannak, mégis a katholikusok iskolájában jóval több gyermek van, mint amott. Ismerek egy másik kálvinista községet, a mely tószomszédságában van egy katholikus községnek Itt nem gyözik felállitani az uj iskolákat, a másikról maga Szász Károly szuperintendens mondott oly szomoru birálatot, hogy mindenkit megdöbbentett.

Vereb községet gyönyörüség megnézni. Oly rendezett, csinos, tiszta házakkal ellátott községet keveset találunk megyénkben, az egész mint egy kert tárul szemeink elé, telve szebbnél-szebb fákkal, virágokkal. Azt is mondhatnók, hogy egy másik kéznek, vagy mondhatjuk példának lehet betudni, hogy egyike megyénk legszebb községeinek. Népe erőteljes, elég vagyonos. És ott van lelkén az a fekete folt, a mely mindannyiunkat megdöbbentett. Sajnos, hogy sok helyen annak az ott felfakadt nemzetirtó bünnek lehet betudni a mi magyar népünk fogyási viszonyait. Tavaly Lovasberényben dulta fel a község nyugalmát egy ilyen eset. Most Verebet tartja irtózatos izgatottságban.

Az illető hatósági közegeknek jó lesz a legnagyobb erélylyel belenézni a nép belső életébe és kikutatni és megfojtani azt a bünt, a mely magyarságunknak képezi egyik borzasztó romlását. Tessék különösen figyelemmel kisérni az egyes kuruzsló hirében állók müködését, mert senki előtt sem lehet közömbös, ha ez a rákfene a legerősebb sarjakat rothasztja le a nemzet testéről.

UJDONSÁGOK.

— **Szobor megáldás.** A Szent-György kórház kápolnájában felállitott diszes Jézus Szt. Szive szobrát holnap, azaz szerdán d. u. 3 órakor fogja megáldani Pintér Ferenc áldozópap, a kórház lelkésze.

A szoborra adakozni szivesek voltak: Sz. I. 10 kor.; Szögyény Marich Julia, Özv. Braun Alajosne 4—4 k.; Kuti Márton 3 k.; Lichtneckert Antalné, Németh Ödönné, N. N., Fürész Lajosné, Keszler Árpád, Karl Istvánné, Karl Józsefné, dr.

---

melyet egy pap vitt pompás ruhákban egy arany szentségtartóban, mely ragyogott az égető nap sugaraiban, midőn egy ember ajkairól, ki lábaimnál feküdt egy ágyon, egy összefüggés nélküli kiáltás hangzott el, egy nő szájából pedig, ki a hordágy mellett állt, egy zokogás által elfojtott felkiáltás tört ki:

»Szent Anya, köszönet neked!«

A hordágyon fekvő ember oldalát fogta kezeivel, melyek karmokhoz hasonlitottak inkább, oly soványak voltak és lökésszerü mozgással felemelkedett, a mig végre ülő helyzetben volt.

»Segitsetek!« sóhajtá, mialatt két nagy könycsepp gördült végig lesoványodott arcán egész a szakálláig. »Én tudok menni, én érzem azt!« Buzgó kezek segédkeztek neki, hogy talpra állhasson és ime, ő egyenesen állt előttünk, mint egy ember, kit halottaiból támasztanak fel, kalap és nadrág nélkül, mert nem volt más rajta, csak egy hálóing és egy hálóköntös. »Engedjetek menni,« kiáltá ujból, idegenszerü tompa hangon.

»Hallgasd meg őt, szent Szüz, hallgasd meg öt,« zokogá az anya. Ő nem beszélt fennhangon már husz hónap óta és az ezer néző szemeláttára, a kik a körmenet két oldalán szorongtak — ez az emberi roncs combjaival, melyek cukrasz-tekercsekhez hasonlitottak és lábaival, melyek egy sebhalmazt képeztek, öt támolygó lépést tett hálóköntösén, melyet lehuztak róla, hogy szőnyegül szolgáljon neki és kimerülten esett vissza a karokba, melyek már készen voltak, hogy öt felfogják.

Követtem ágyát, melyet a tömeg közepette vittek el egész a kórházig és behatóan tudakozódtam az ember után. Neve Gargam Gábor mintegy husz hónap előtt levélrendező volt egy postakocsiban. Egy vasuti szerencsétlenség alkalmával Angouléme közelében oly sulyos sérüléseket szenvedett, hogy hátgerinc bénulása támadt, mely lehetetlenné tette számára a táplálkozást másként, mint egy cső segélyével.

Csak ritka időközökben tudott beszélni és teste a csipőtől a lábakig teljesen megmerevedett, érzéketlenné lévén még a tüzes vassal szemben is, melyet néhányszor nála az orvosok alkalmaztak.

Ma reggel, miután a barlang vizében megfürösztötték és a szt. ostyát magához vette, képes volt majdnem egész szabályosan enni és tud járni, a mint már jár egy ember, kinek lábizmait a hosszu mozdulatlanság teljesen elgyöngitette. Lábainak sebei, melyek tegnap még genyesek voltak, majdnem teljesen begyógyultak. Arca némi szinnel bir és hangja teljesen érthető.

Ma reggel mondta nekünk Gargam ur az orvosi hivatalban, a hol megvizsgálták, hogy hite csak gyógyulásától keletkezik. Ő ugyan mindig katholikus volt, de csak ritkán járt misére és alig emlékezett imáira, midőn a szt. ostya előtte elhaladt.

* * *

Egy izraelita tanubizonysága után ime egy utcai lap riportereé, ki szintén hitetlennek mutatja magát. Mi ugyszólván készakarva halmozzuk össze e tanubizonyságokat; természetük olyan, hogy a legmakacsabb hitetlennek is képes elnémitani és befogni a száját.

Egy épületben közel a bazilikához, van az orvosi megállapitó hivatal, a hol három orvos*), kik közül kettő francia és egy angol, ellenőrzi a csudákat, megvizsgálja a tudomány próbakövével a bámulatos eseményeket, vizsgálatnak veti alá a betegeket, kikről felteszik, hogy meggyógyultak és arra törekszik, hogy a mennyiben öket illeti, megközelitő igazságot állapitsanak meg.

Minden orvos beléphet különben és tartózkodhatik a hivatalban, a hol oly dolgokat hall az ember, melyek bámulatba ejtenek.

Én hosszu órákat töltöttem itt. Láttam itt bénákat, a kik járnak, láttam itt a kórtól sántákat mozogni s teljesen egyenesen ismét rendessé, egyformákká lett lábaikon; láttam itt tüdővészeseket, kik egészségük látszatát visszanyerték és a megfigyelések alatt a hirtelen elmeszesedés minden jelét mutatták; láttam itt lecsendesedet hiszteriásokat és oly embereket, kik látszólag megszabadultak oly hátgerincbajoktól, melyeket gyógyithatatlanoknak tartottak. A tüdővészes nőt, a kit le is vettem és kinek arcán a »csuda« után végtelen boldogság és öröm honolt, még előző este matracán láttam elterülve, képtelenül, hogy megmozduljon, halványan, mint egy kisértet és teljesen hangtalanul. Ő maga volt az, ki mosolyogva és pirosan, mint a rózsa, beszélte el nekem gyógyulását.

De egy eset sem oly különös, mint Gargamé, a postahivatalnoké. Egy vasuti szerencsétlenségnél, mely váratlanul történt mintegy husz hónap előtt Montmoreaunál, Gargam, nagy erővel a pályatestre dobva, hátgerinc-sérülést szenvedett; teljesen béna maradt csipőjétől a lábakig. A bal-

*) Mért három, midőn 6)-an voltak, kik között a kérdéses levelező alig volt képes mozdulni. — Az olvasót nem fogják meglepni az eltérések, melyeket e két utóbbi jelenség az előzőkkel szemben mutat, ha megfontolja, hogy azok zsidó ujságriporterek vagy szabad gondolkodók művei. Ez eltérések különben csak egyes kevésbé fontos részletekre vonatkoznak; egybehangzásuk a fődologban csak annál nagyobb sulyt nyer.

(A szerkesztő megjegyzése.)

00000715

Szabady Józsefné, özv. Felmayer Károlyné, Knittelhoffer Jánosné, özv. Számmer Imréné 2—2 k.; Özv. Balassa Bálintné, Vogel Alajosné, N. N., Pfinn Istvánné, Reiznauer nővérek, Lerner Magdolna, Lerner Ignácné, Számmer Rózsi, Jézus nevében, özv. Stigler Ignácné, Mészáros Ferencné, Szabó Ignác, N. N., G. F. A., Emmerthné, Pásztoryné, Wéber Károlyné, Lichtneckert Juliska, dr. Eisenbarth Károlyné, Hübner Károlyné, Weisenfeld Mari, özv. Mann Józsefné, ifj. özv. Mann Józsefné, Juth nővérek, Belopotocky Etelka, H. F. Gy., H. K., N. N., N. N., F. J., N. N., A. M., özv. Fekete Pálné 1 - 1 k.; Zilahy Juliska, P. K. 80—80 f.; Bartusek Mariska, Csáder Teréz, Pribék Mihály, H. J., Szabó A. 60—60 f.; Kolb Jozefa, Fiál Józsefné, ifj. Vihart Józsefné, Réthy Ferencné, Fekete Ferencné, Verbanics Terka, Kölgyesi nővérek, Pataky N, Spránitz M., Hermann György, özv. Vámi Istvánné, Gadácsi Ernőné, Sz. I., H I., K. A. K., N. N., N. N., N. N., K. I. 40 - 40 f.; K. I. 30 f.; L. M. 28 f.; N. N., Janny Józsefné, Bakány Katalin, Laczófy Jenőné, Szemes Teréz, Hoffstetter Anna, Gadácsi Teréz, Schvetzer Miklósné, Fister Józsefné, Pinke Andrásné, Belegray Imréné, Zsédely Károlyné, Marton Erzsébet, Turják Pálné, Györgyi Ernőné, Babos Mariska, N. N., N. N., Mészáros N., Mészáros Borbála, F. Papp István, N. N., Nagy Istvánné, Kovács Józsefné, Molnár Mihályné, Nagy Mihályné, N. N., Gadálosi Imréné, Fial Katica, Balogh Istvánné, Magda Istvánné, Tóth Teréz, K. M., S. I., Széchenyi János, Viniczay Mihály, Viniczay Mihályné, Viniczay Anna, Tóth Ferenc, Tóth István, N. N., Kiss Mihályné, N. N., N. N., T.-né, Gáller Józsefné, N. N., R. J., Tóth Ferencné, Tóth István, Tóth János, Tóth Jánosné, Tóth Mihály, Tóth Erzsébet, Tóth Mariska 20—20 f.; Tungler Józsefné 16 f.; Noficzer Mátyásné, Fister Jánosné, Risnyák Istvánné, Lőke Jánosné, N. N., Balogh Erzsébet, 10—10 f.; id. Molnár M.-né, Osztotics Imréné 8—8 f.; N. N., Velegi Józsefné 6—6 f.; Magyar Józsefné, Magyar Mária 5—5 f.; Pillita N., Viniczai Mihályné, N. N., N. N., összesen 100 kor. 84 fillér, a többi 200 kor.-ig egy névtelennek maradni kívánó jó lélek egészitette ki. Köszönet és hála a Szt.-Szív nevében.

— **Áthelyezés.** Fasching János helybeli posta- és távirdagyakornokot a posta és távirda igazgatóság Budapestre helyezte át.

---

eset óta haldokolva ápolták az angouleme-i kórházban. Egy csővel kellett őt táplálni. Egy pör után, melyet a család inditott, az orleansi társaság el lett marasztalva, hogy a szerencsétlen postahivatalnoknak egy évi 6000 franknyi járadékon kivül 60.000 franknyi összeget fizessen. Gargam teljesen gyógyithatatlannak látszott és a közeli halál martalékának. Ámbár hihetetlen volt, e napokban beleegyezett, hogy Lourdesba viteti magát, hová az angoulémei kórház egy alkalmazottja kisérte őt, a ki még hitetlenebb volt, mint ő és a ki félt, hogy az utazás alatt fogja őt meghalni látni. Láttam Gargamot megérkezésénél. Mivel öntudat nélkül volt és csontvázszerü külsővel birt, ugy látszott nekem, hogy azok közé tartozik, kik arra vannak itélve, hogy hazájukba való visszatértükben meghaljanak.

De e béna ember a barlang előtt eddig teljesen érzéktelen tagjaiban bizsergést érzett. Délután pedig a szentség elhaladása alhalmával egyszerre csak felemelkedett, gépiesen követte a körmenetet. Rettentő sebei, melyek lábait borták, majdnem teljesen behegedtek. Ezt a paralitikus haldoklót láttam járni és egy pillanat alatt ujjáélednі. Valóságos feltámadás volt ez. Kérdeztem Gargamtól, vajjon e csoda őt hivővé tette? Rám nézett a nélkül, hogy válaszolt volna. Megkérdeztem a betegápolónőt is, ki bambán vállait vonogatta, nem tudott mást gondolni . . . mint én.

Ilyen gyógyulások, temérdek gyógyulások, minden fajta gyógyulások történnek Lourdesban. Azt lehet mondani, hogy mostanáig nincsenek megfejtve és tudományosan nem is fejthetők meg. Mostanáig vagy igyekezni kell azokat elméletek segélyével megmagyarázni vagy legfeljebb esztelen, megfoghatatlan dolognak lehet azokat kijelenteni. De valóságukat nem lehet tagadni.

A »Messager du Coeur de Jesus« okt. számából közli: **Körmendi Rezső.**

(Vége.)

— **Egyleti hirek.** A helybeli jótékony nőegylet választmánya f. évi november hó 25-én *Szögyény Marich* Julia elnöklete alatt ülést tartott. Az ülés elnöki megnyitása után elhatározta a választmány, hogy dr. Városy Gyula püspököt kinevezése alkalmából feliratilag üdvözli. Bejelentetett, hogy az egylet f. évi nov. 21-én a helybeli szegénysorsu iskolás gyermekekből 29 fiu és 29 leánygyermeket látott el téli ruházattal, melynek költsége 781 kor. 26 fillér. Az egyletnek egy buzgó és lelkes választmányi tagja, özv. *Flögl* Edéné elhunytáról emlékezett meg ezután elnöklő védnök, ki az egylet megalakulása óta odaadással mozditotta elő az egylet érdekeit, emléke jegyzőkönyvileg megörökittetett. Özv. Flögl Edéné helyébe a választmányi tagok sorába *Plossek* Ferencné első póttag hivatott be. Tárgyaltatott az Erzsébet népkonyha ügye, melyre a városi törvényhatósági bizottság a bekövetkező téli idényre segély cimén 1000 kor. összeget adományozott, ezen összeg felhasználásával f. évi dec. 23-tól a nőegylet tagjainak felügyelete alatt az Erzsébet népkonyhában, a jelenekező szegényeknek naponként meleg élelem osztatik ki. Miután tárgysorsjáték rendezése elhatároztatott, az ülés több segélyösszeg kiutalásával ért véget.

— **Az ügyvédi kar gyásza.** A régi gárda egy köztisztelt alakja hagyta el az élők sorát. A puritán jellemnek, az őszinte egyszerüségnek volt az embere; ellenséget nem ismert s a kik megismerték, mindenkor tisztelettel s szeretettel közeledtek *Csekő* Lajos ügyvédhez. A család a halálesetet a következő gyászjelentésben tudatja:

Id. Csekő Ferencz mint apja, Csekő Jolán férj. Knieszner Gyuláné és Csekő Nándor mint gyermekei és Knieszner Gyula mint veje, a rokonság nevében is fájó szivvel és az örökkévalóság végzésében való megnyugvással jelentik szeretett fia, édesapjuk *Csekő* Lajos köz- és váltó ügyvédnek folyó évi november hó 24-én életének 60-ik évében történt csendes elköltözését. A megboldogult hült tetemei f. hó 26-án d. u. 3 órakor fognak a gyászházból (Megye-ház utca 13. sz.) az ev. ref. sirkertben a haza földjének átadatni. Székesfejérvár, 1901. november hó 24. Legyen áldott az emléke.

— **Egy »liberális« hirlapiró.** A mult héten több lapban lehetett olvasni valami *Szilágyi* (Schwarcz) Gyula nyilatkozatait. Ez a fráter Szabadkán szerkesztett egy erősen liberális lapot és *k*honfiui önérzettel verte mindig a mellét, hogy ő ilyen meg olyan magyar, igy meg ugy harcol az »igazságért« és mindenek felett hisz az egyedül üdvözitő liberalizmusban és megveti a néppártot. Lapjában megtámadott mindenkit, a ki nem volt a szája ize szerint. Különösen Mamuzsich Lázár polgármestert hosszu időkön keresztül a legélesebb gúnynyal vágta, ostorozta és egész müfelháborodást rendezett ellene. Persze gyülölték és féltek tőle, sokan hizelegtek neki, mert nem kellemes az embernek, ha egy ilyen fráterral veszekednie kell és mindig akad a sok ember közt valaki, a ki az ilyen nyomtatott irást elhiszi. Sokan igérték, hogy elverik, de nem tették, hiszen abból is csak kellemetlenség származik. Utóvégre az ilyen »jött-ment« embernek nincs veszteni valója. Ma itt van, holnap ott; ha felképelik, letörli az ábrázatját és megy egy másik ismeretlen városba, a hol nem tudnak még róla s ott elkezdi azt, amit amott félbenhagyott, a ruhatára egy-két lyukas nadrág, meg piszkos krágli, a melyet 3 krajcárért ujra vasaltat és kész a szalonképesség, annyi, a mennyi becsületfogytáig elég.

Most aztán utólag kisült, hogy az ipse pénzért támadott másokat, eszköz volt egyes embereknek a kezében, a kit kijátszottak fekete gyülöletük kitöltésére. De mert nem fizettek többé, hát leleplezte őket. Az egyik megtámadott azonban alaposan eldöngette egy vasbottal, a mitől az ifiur háta még soká fog sajogni.

Megszünt egy időre existálni, de lehet, hogy egy idő mulva más városban, talán más néven ujra fogja oktatni az embereket becsületre, liberálizmusra, támad tisztességes embereket, szidja a néppártot és megfélemliti a gyengeszivüeket. És az emberek kitérnek az utjából, sőt talán kalapot is emelnek előtte.

Jó ezt tudni, hogy milyen virágai vannak annak a magasztalt liberalizmusnak,

— **Egy kis leány halála.** Fekete Gézát (az »Otthon« kávéház tulajdonosát) és családját gyász érte. A csaknem egy év óta betegeskedő tiz éves leánykája: Etelka a haldoklók szentségének ájtatos felvételele után ma délután egy órakor visszaadta ártatlan lelkét Teremtőjének. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a sóstói temetőben. A gyász-szertartáson értesülésünk szerint a polgári dalkör bucsudallal fogja ügybuzgó elnöke iránti háláját és a megszomoritott család iránti részvétét tanusitani. A magunk részéről kivánjuk, hogy a fájdalom óráiban nyujtson enyhet a családnak a vigasztaló tudat, hogy jobb hazába költözött a sokat szenvedett gyermek, hol nincsen fájdalom és könyhullatás.

— **Névváltoztatások.** Kugler János sárbogárdi lakos, valamint kiskoru gyermekei Ferenc és József vezetéknevöket belügyminiszteri engedélylyel Udvardi-ra, Babári István helybeli lakos pedig Földesre változtatták. Hogy miért volt szükség a Babári nevet megváltoztatni, annak indokát találni alig lehet.

— **Panasz a vicinálisok ellen.** Vicinális vasutaink ellen nap-nap után hallható a közönség panasza, a mely mindannyiszor süket fülekre talál illetékes helyen, pedig talán ez a drága vasut sem azért épült, hogy a közönség boszantására legyen. A vicinális vasutak lassu járata bizonyitékot már nem kiván, télen a kupék fütetlensége már szinte megszokott, ha mindezekhez az egyes alkalmazottak igyekeznek egy csomó kellemetlenséget szerezni az utasoknak, ugy szent igaz, hogy mindig előnyösebb az utazás more pátrió — gyalog avagy szamárkordéval, mint a máris megutált viczinálison. A duna-adonyi állomásfőnök valószinüleg ezt akarja elérni. Vasárnap, azaz f. hó 24-én vásár volt a községben. Hogy ilyenkor több az utas, mint normális körülmények között, azt még a főnök ur is tudhatná. Ezt azonban ő nem akarta tudni s igy nem is gondoskodott elegendő személyszállitó kocsiról s megtörtént, hogy 10 ember helyén 20—30 ember volt kénytelen szorongva állani. Azaz hogy nem volt kénytelen, mert az állomásfőnök ur végtelen bölcsességgel kijelentette, hogy csak a kocsiknak megfelelő számu jegyet ad ki. Iparosaink persze, nehogy ott maradjanak még egy napig, inkább egymás hátán szenvedtek hazáig. Ha a közönség igényeit igy iparkodnak kielégiteni a nagyérdemü főnök urak, csakugyan megérdemelik a főnöki rangot — sürgősen a nyugdijasok között.

— **Az adókivetés reformja.** Az egyenes adók reformjával egyidejüleg a jelenlegi adókivetés teljes ujjáalakitásának tervével is foglalkozik a pénzügyminiszterium. Épen ezért *Lukács* László pénzügyminiszter felhivta az összes pénzügyigazgatóságokat, hogy az adókivetésre vonatkozó részletes adatokat a legrövidebb határidőn belül terjeszszék fel a pénzügyminiszteriumhoz.

— **Zarándoklat Jeruzsálembe** indul január 5-én Budapestről, Belgrád, Szófia, Konstantinápoly, Smyrna, Athén, Alexandria, Jaffán át. Viszszaérkezés január 28-án. Árak 16 napi teljes ellátással I. oszt. 430 frt. II. 340, III. 156. Kirándulhatni Kairó, Betlehem, Jericho és Jordán vidékére. Felvilágositással és programmal szolgál *Simoncsics* János s. lelkész Trencsén-Teplán.

00000716

— **Vágják a temető fáit.** Megszünik nemsokára a méla őszi fény, a tél metsző hidege borzongatja meg a járókelőket és felgyul a családi lámpa szelid világa, duruzsolnak a szamovár kékes lángnyelvei, pitteg-pattog a kandalló barátságos, nyájas tüze. Halomba kerül a sima hasábfa, felszítja a zsarátnokot; ki tudja, miről csevegnek azok a lángnyelvek? Talán az ősrengetegek költészetéről, a hol soha sem pusztul a fenyőfa örökzöldje? Nem. A temető magányáról, csendjéről, néma bánatáról, kegyeletes szeretetéről. Elsiratják a vészszel, viharral dacoló évtizedes füzek panaszukat: ellenük emelte fejszéjét a kimulás, a nagyság örök ellensége, *az ember* és máglyára veti a koronás törzset. Ott susogták a természet imáját a néma sirok felett, szállást adtak a bánatos madárnak s összenőttek a sirkereszttel, majd ha őszre vált az idő, zizegő levelek szálinkóztak az egyenlőség gyászkertjében. És most mindennek vége! Kiirtják az életet a holtak birodalmában, a kegyelet fája a fejsze foka nyomán elhagyja a rég siratott sirt s elmegy regélni bánatot, fájdalmat a kegyeletében megsértett szivekben. Megfosztja lombjától a hosszu temetőt a városi hatóság, mert hiába, rendezni kell a holtak birodalmát, ha már az élők között ez nem sikerül neki. A kegyelet pedig szép s alig érinthető virág, melynek talán még a tekintet is árt.

— **Katalin-bál.** A székesfejérvári iparos ifjak önképző köre folyó év november hó 24-én a Kuntler-féle vendéglőben saját pénztára javára zártkörü Katalin-bált tartott, mely a várakozáson felül sikerült. A mulatság a késő reggeli órákban ért véget. Felülfizetéssel az anyagi sikert előmozditották: Szubin Antal, Kaufman Simon 1 kor. 20 fill.—1 kor. 20 fill., Resetarics Tamás, Mozol János 1—1 kor., Ocsipa Lászlóné, Skrivanek Ferenc, Piss János, Meleg Sándorné 80—80 fill., Ulcz Ignácné 60 fiill. Kostyelik Mihály, Nagy István, Simon Istvánné, Barbacsi Jánosné, Greger Vendelné, Hegedüs Elek, N. N. 40—40 fill., Orbán Gyula, Szeipel Antal, Belenczák Mihály, Lengyel Sándor, Balogh János és még öten 20—20 fill. A felülfizetőknek, valamint a rendezőszalagok készitéseért Jávorszky Mariska kisasszonynak ez uton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

— **Tolvaj cipész-segéd.** Tauszig Samu abai lakos, cipész-segédnek valami ügyes-bajos dolga lévén városunkban, f. hó 23-án berándult s egy füst alatt meglátogatta *Kohn* Mór cipészt Ősz-u. 26. sz. alatti lakásán. Az őszinte tisztelet nyilvánitását szivélyes fogadtatással viszonozta Kohn Mór s épen nem vigyázott a körmére a kedves vendégnek, a ki a napkeleti bizalommal ugyancsak rutul visszaélt, mert egy óvatlan pillanatban valóságos bűvész ügyességgel tüntetett el egy női zsebórát, mely egy szekrényen tünt fel a vendégnek ketyegésével. Tauszig az óra eltüntetése után érzékeny bucsut véve távozott s nyomban Schmideg zálogintézetében óhajtott túladni az ezüst zsebórán. Miért, miért sem, a dolog nem sikerült, kölcsönt az órára nem kapott. Kohn Mór ez alatt észrevette az óra hiányát, jelentést is tett a rendőrségnél, Tauszig azonban ekkor már meglépett a város területéről az órával együtt.

— **Felakasztotta magát.** Polgárdiról irják lapunknak, hogy *Gábor* János ottani lakos f. hó 22-én este 6—7 óra tájban az istálló padlásán felakasztotta magát. Vejének öcsese, Kiss István vette észre az immar 67 éves aggastyán eltüntét, meg is találta, de már későn, mire levágta, Gábor már holt volt. Környezete már napok óta észrevette az életunt búskomorságát s ugy látszik, már régóta gondolkodott a halálról. Tettének oka gyógyithatatlan betegsége, ugyanis 6 éve szenvedett már ráksebben.

— **Köszönet nyilvánitás.** Mindazon számos ismerőseinknek, kik Istenben boldogult nevelő anyám, illetve nővér özv. Flögel Edéné, elhalálozásakor részvétüket nyilvánitani, a ravatalra koszorut helyezni és fogatjaikat a temetés alkalmával rendelkezésre bocsátani szivesek voltak, ezuton is hálás köszönetet mond a gyászoló rokonság nevében özv. *Rozenfeld* Károlyné és *Rostagni Flögel* Karola.

— **Városi földek bérbeadása.** Mivel az első nyilvános árverés alkalmával az Öreghegy mögött 8 parcellára, valamint a szöllők mögötti csapásra nem akadt ajánlattevő, f. hó 23-án a hatóság ujból megkisérelte az árlejtést, még pedig eredményesen, a mennyiben az eddigi bérösszeget évi 163 koronával mulja felül a jelenlegi, a mi tekintve a bérlet 12 évi időtartamát 1956 korona különbözetet tesz ki. Az új bérlők Marschall Mátyás és Fleischer Mór közösen. Mint halljuk, id. Antal József, a régi bérlő szereplése nem a legszebb ezen ügyben. Mindenáron szerette volna megujitani a bérletet, persze a régi áron s ezért az ajánlattevőket iparkodott is lebeszélni szándékukról, a mi azonban nem sikerült. Ha ez tényleg igaz, ugy legkévésbé sem helyeselhető, főleg id. Antal Józsefnél, a ki mint városi biz. tag akkor teljesitené kötelességét, ha a város jövedelmét gyarapitaná, nem pedig csökkenteni igyekeznék. Azt hisszük, bővebb kommentár nélkül is érthető az ily eljárás ellen nyiltan kifejezett tiltakozásunk

— **A vidéki szinészet** érdekében a belügyminiszter felhivta a hatóságok figyelmét egy korábbi rendeletére, mely szerint a sziniévad folyamán más szintársulatnak, lovardának, daltársulatnak vagy egyéb mutatványosoknak előadásra engedély nem adható.

Zártkörü táncestély Prikkel János Széchenyi-utcai vendéglős helységében december 1-én zártkörü táncestély lesz Belépti dij: személyjegy 60 fillér, családjegy 3 tag után 1 kor. A rendezők ugy látszik figyelmen kivül hagyták az adventi időszakot s a tévedés még reperálható, a mennyiben elég idő van a mulatság elhalasztására. Akarjuk hinni, hogy ez megtörténik.

— **Az elveszett és megtalált pokróc.** Singer Sámuel Cserepes-köz 7. sz. alatti lakos földönáruló még kora őszszel elveszitett egy szürke lópokrócot s már-már el is felejtette volna, ha a napokban meg nem ismeri Hamulug György gyolcsosnál, a ki bár beismerte, hogy a pokrócot találta, azt visszaadni nem hajlandó tartván a közmondást: ki mit talál, azé. Persze, hogy szomoruan fog meggyőződni tévedéséről, mert az ügy a járásbiróság elé kerül, a hol a törvény paragrafusai egészen mást diktálnak az ilyen »becsületes megtaláló« fejére.

— **Talált hulla.** Varga János nadapi főerdész f. hó 22 én napi körutját végezte az erdőben, midőn egy fán egy 15 16 éves fiu hulláját vette észre. Rögtön jelentést tett az elöljáróságnál, mely megállapitotta, hogy az illető Garai János 15 éves szolgagyerek, a ki Kailbach János biró szolgálatában volt s onnan egy kis dorgatórium után mult hó 24-én megszökött. Az orvosrendőri vizsgálat során megállapittatott, hogy a fiu mintegy 8—10 napja követte el az öngyilkosságot.

— **Veszettség.** A Ráczalmás községhez tartozó s Háj Antal tulajdonát képező Hangos pusztán 3 drb. 1½ éves és 1 drb. ½ éves szarvasmarhán a veszettség kiütött. A körülményt, mely a betegség fellépésére befolyással volt, nem lehetett megállapitani. Szerencse, hogy a nevezett állatokat, mielőtt emberben vagy állatban kárt tettek volna, időben kiirtották.

SZINHÁZ.

Föllebbent előttünk a függöny, ott látjuk uj erőben kevés kivétellel a régi ismerősöket, hogy bemutassák nekünk az életet művészi köntösben és mi napról-napra végig nézhetjük az élet irott komédiáit, de vajon élvezhetjük-e veljük fokról-fokra közönségünk subtilis szellemi életének fejlődését, finomodását, erkölcsi érzékének, világnézetének erősödését, tökéletesedését? Mert hisz a főcél ez lenne és ha ezt elérik, megnyugodhat a nagy közönség, a közvélemény; megnyugodhat a modern kritikus idegesen sercegő tolla, mert a »felnőttek iskolá«-jának mesterei megtették a dolgukat, bizalommal és nyugodtan folytathatják nehéz gondoktól kisért vándorutjukat. — Nem ismerjük még az utat »A bor«-tól a bucsuztatóig, olcsó jóslatokba sem bocsájtkozhatunk, hanem határozottan a legjobbat kivánjuk Halmay művész csapatának: törekvésük, ambiciójuk, idejük ne vesszen kárba, a nagy munkában, az emlitett fontos cél elérésében, hanem érjük meg, hogy ugy fájjon nekük a bucsuszó, a mennyire kellemes a beköszöntő s ne lehessen olyan félelmes zsarnok az az »ezerszemü Cézár.«

1901. november 24.

Másodszor került szinre ez alkalommal Gárdonyi jóizü magyar alakokban bővelkedő darabja: »A bor«. Itt is megesett e darabbal, mint másutt: nem képes állandó érdeklődést kelteni. Első tekintetre egyszeri hallásra megragadja a közönséget, mert a magyar lélek megnyilatkozásának szinpadról ilyen hü képét még nem adták. De aztán második látásra nagyon érzik rajta a cselekmény hiánya, előtérbe lép az egyhanguságа, az érdeklődést többé nem képes feszültén tartani. Az első lelkesült fogadtatás után a 2-ik előadás gyér publikuma is igazolja ezt. E hiányai mellett mégis müsöron marad e darab, csékély fóku szinszerüségé dacára is fentartják a benne szereplő igaz magyaros alakok. Szinészeink ezeket az alakokat ügyesen mutatták be, de leginkább megfeleltek a szerző intencióinak s a hozzájuk füzött várakozásnak Tisztai (Durbints sógor), Déri Béla (Baracs) és F. Lányi Irma (Baracsné), Halmay sok igyekezettel játszotta meg Göre szerepét, de biz ez a biró más fajta öreg legény, mint a milyet a szerző állit elénk.

1901. november 25.

Ocskay brigadéros. Herczegh kedves darabja zóna előadásban került e napon szinre, a darab érdeméről már annak idején szólottunk, az előadás maga elég jó volt, tekintve, hogy *Déri* (Ocskay) és *Lányi* (Tisza Ilona) határozottan elemükben voltak, *Tisztay* azonban nem neki való szerephez jutott. Igen meglepett bennünket *Havas Jenő* (Ocskay Sándor), ki intelligens, ügyes szinésznek mutatta be magát, hatásos szónoklata Rákóczy-tüntetésre inditotta a diák-tábort.

Egy korsó sör 14 krajczár.

Vendéglő megnyitás!

Bátor vagyok a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a

Városház-köz 4 sz. alatt

(Obermayer-féle házban) lévő vendéglő helyiséget kibéreltem és azt **a mai kornak teljesen megfelelően ujonnan átalakitva**, a n. é. közönség kényelmére berendeztem és megnyitottam.

Naponta kitünő villás reggeli, frissen csapolt Dréher-féle márczius sör, valamint hideg és meleg étkek ugy jó hegyi borok kaphatók.

Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy ezen a téren két évtizedet meghaladó időn át szerzett bő tapasztalatom és szakismereteim felhasználása mellett pontos és lelkiismeretes kiszolgálás által a n. é. közönség teljes bizalmát és megelégedését kiérdemeljem.

Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába és jóindulatába ajánlva maradtam

Székesfehérvár, 1901. november hó.

Kiváló tisztelettel

ROSTÁSY SZABÓ REZSŐ
vendéglős.

1651

Előfizetőnek ebéd s vacsorára a lehető legolcsóbban elfogadtatnak.

Egy pohár Dréher-féle márczius sör 10 krajczár.

Egy korsó sör 14 krajczár.

Nyomatott Számmer Imre könyvnyomdai intézetében Székesfejérvárott.

00000717